

מתחברים לתורה ויהדות

שלום לעם

לנוער ישראל

אפאי את פאלאק

893

פרשת שופטים, ז' אלול תשע"ט | 7 בספטמבר 2019

מתנה

לקוראי העלון

לקראת החגים הקרבים
שלום לעם מעניק לכם
מתנה יחודית ומהודרת

המתנה
ללא תשלום

ספר מתנה:

יצירה ספרותית מרתקת הכוללת עשרות סיפורים,
בליווי ציורים מרהיבים המעוררים את הנשמה,
משולבים במסרים היחודיים מבית היוצר של שלום לעם

המלאי מוגבל מהרו להרשם

לפרטים נוספים ולהרשמה:

058-3929155 02-3750710 או סרקו:

מבט אל החיים

נקמה מתוקה

גבריאאל התהפך במיטתו בפעם המי יודע כמה, התנוחות הללו היו הפעולות היחידות שידע גופו בשבועות האחרונים. כבר תקופה ארוכה שהוא לוקה בדיכאון. ולא סתם דיכאון, אלא דיכאון עמוק וקשה שבגיננו לא היה מסוגל כבר כמה שבועות לקום ממיטתו ולפרנס את משפחתו, מה שהותיר את אשתו האומללה לבדה עם שני ילדיהם הקטנים ואת עול הפרנסה על כתפיה השחוחות. גם טובי הפסיכולוגים שביקר אצלם לא הביאו מזור למחלתו. ומצבו הלך והתדרדר.

באחד הימים שמע מקרוב משפחה, על רב שנחשב למומחה גדול בענייני הנפש, בפרט בתחום הדיכאון. בהתחלה הוא היסס, מה כבר יכול להבין רב במקום שנכשלו מומחים גדולים ומלומדים? אבל במחשבה שנייה, מה כבר יש לו להפסיד...

הוא קבע פגישה, אסף בקושי את עצמותיו הדואבות מן המיטה ועשה את דרכו למשרדו של אותו רב, שהציג את עצמו בתור 'הרב יאיר'. הרב הביט בו וביקש ממנו לספר את סיפורו: גבריאאל החל לגולל בפניו כיצד התחיל הדיכאון ואיך הוא נמשך עד היום, תיאר את ביקוריו אצל כל המומחים שלא הצליחו לעזור לדיכאון הקשה.

הרב האזין ברוב קשב לדבריו, לאחר כמה דקות שסיים גבריאאל את דבריו, הוא שתק שתיקה ממושכת ושקע במחשבות. לאחר שהתנער משרעפיו ביקש: לספר את הסיפור מהתחלה...

גבריאאל לא הבין, "איזה קטע לא שמעת?" ניסה לשאול, אך הרב ענה: "שמעת הכול. פשוט אני מרגיש שפרט כלשהו מעומעם עבורי, תחזור שוב בבקשה..."

על פניו של גבריאל נראו סימני היסוס ואי אמון. הוא התחיל להתחרט שבכלל הגיע אל הרב המוזר הזה. הוא התנשם בכבדות והתחיל לחזור שוב על קורותיו שזה עתה סיים לפרט. בהתחלה דיבר בצורה מונוטונית אך פתאום שבו להן החוויות מהסיפור והוא המשיך לספר ולספר. כשסיים שוב לתאר את הקטע שבו היה אצל פסיכולוגים ומומחים אחרים שלא הצליחו לעזור לו, הרב עצר

אותו בפתאומיות: "עצור! אל תמשיך. אין צורך, הכול ברור לי..."

גבריאל נתן בו מבט מופתע. והרב יאיר הסביר: "למה באת אליי אתה יודע? אני אגיד לך מדוע: באת אליי כי אמרו לך שאני מהמומחים הטובים ביותר. ובכן, תרשה לי לנסח זאת מעט אחרת אני לא מהמומחים הטובים ביותר, אני הטוב ביותר! יש לי שנים רבות מאד של ניסיון והצלחה אדירה בתחום, עברו מתחת ידי אלפים רבים של מטופלים. כך שהאבחון שאומר לך כעת על מצבך הינו מדויק והחלטי ואין עליו עוררין!"

גבריאל הזדקף מעט והיטה אזנו לשמוע את חוות דעתו של המומחה הגדול. הוא לא תיאר לעצמו לאיזו סיטואציה הוא עומד להיכנס אותו במילים שישמע כרגע...

"תדע לך שהמקרה שלך הוא הקשה ביותר שהיה לי מאז שאני בתחום. אין לי ברירה אלא לומר לך את האמת שאין ולא תהיה לך תקנה. אתה אבוד סופית! אתה בדיכאון קשה, שתצטרך לחיות אתו כל שארית חייך. אין לך לא תרופה ולא עצה, שום תרגיל או שיטה לא יעזרו לך. אתה תישאר במצב הזה עד סוף ימך!"

גבריאל עמד המום, בהתחלה הוא לא הצליח להוציא מילים מהפה. אך כשהן יצאו, הן יצאו בעוצמה ובכעס רב: "מי אתה שתייאש אותי?! מי אתה שתגיד שאין לי תקווה?!"

"אמרתי לך כבר!" ענה הרב יאיר, "אני הוא המומחה הטוב ביותר!" גבריאל

יצא בכעס ממושרדו של הרב, לא לפני שנשבע להוכיח לו שהוא טיפש וטועה. "אני עוד יראה לך!" אמר וטרק את הדלת בכעס.

מאותו רגע הוא פתח במסע מטורף של רדיפה אחר הרב יאיר, גם כדי לנקום בו וגם כדי להוכיח את טיפשותו וטעותו ברבים. הוא הלך אחריו להרצאותיו ברחבי הארץ והיה מעורר מהומה כשהוא משמיץ ומגדף אותו ברמה האישית.

באחד הימים הוא ניגש לדיין בעיר וסיפר לו את הסיפור. הדיין הקשיב לו עד הסוף, חשב לרגע ואז אמר: "תראה, מה שאתה מספר אכן מזה, אני מכיר את הרב יאיר ולא מתאים לו לייאש בצורה כזאת בנאדם. אבל בינתיים איך שלא יהיה, אני רואה שזה עזר לך מאד. אתה כבר לא בדיכאון, אתה אדם פעיל וחזרת לחיות חיים תקינים..."

גבריאאל היה בהלם, הוא לא חשב על כך. הוא רץ מיד לרב יאיר וסיפר לו את דבריו של הדיין. "אתה תכננת את זה?" שאל את הרב יאיר. בהתחלה הוא ניסה להתחמק, אך גבריאאל לחץ עליו.

"כן", הודה הרב יאיר, "זה היה מתוכנן!"

"אבל מה הביא אותך לכך?" שאל גבריאאל. והרב יאיר נימק את שיטתו הבלתי רגילה: "כשאתה סיפרת לי את הסיפור, משהו היה נשמע לי לא תקין. ולא הבנתי מה. ביקשתי ממך לחזור, ואז הבנתי. כשהגעת לקטע שבו תיארת באחזני שהיית אצל מומחים והם לא עזרו לך, משהו בטון הדיבור שלך נעשה עליז יותר, מה שאומר שבעצם אתה שמח שלא הצליחו לעזור לך.

אני הלכתי איתך ב'הפוך על הפוך', אני טענתי את הטענות שאתה היית אמור לטעון. אמרתי לך שאין לך סיכוי. מה שגרם לך להתעורר ולנסות להוכיח אחרת. והאמת, אני מוכרח להודות שהצלחת בגדול..."

לפעמים אנו נתפסים ונאחזים בטענות שטות וסרק ובכך מצדיקים את מעשינו. אבל כשמישהו אחר טוען את אותן טענות, זה כבר נראה אחרת. אם נביט לרגע על המתרחש מהצד, נבין מהו הדבר הנכון ומה הטוב ביותר עבורנו. ■

התאם את עצמך!
עלינו לדעת להתאים את עצמנו
לסביבה ולא את הסביבה אלינו.

סיפור לשבת

מבט מבחוץ

התזמורת ניגנה בעוז ומעגל הריקודים התחדש ללא הפסקה. הרבה מאד משתתפים נכחו בחתונה העשירה והנוצצת. אלא שחושיו הערים של ג'וש ששימש כבלש משטרתי, המשיכו לפעול גם ברעש הגדול של החתונה. הוא הבחין בשני אנשים, היושבים בשני שולחנות מרוחקים ונועצים את עיניהם באדם שלישי שהיה נער בעל פנים עדינות כבן שבע עשרה. ליד הנער ישב אדם גבוה ומוצק שהיה נראה כמאבטח אישי וג'וש הבין מיד את המתרחש: הנער הצעיר הוא כפי הנראה בן עשירים שהגיע לחתונה עם שומר ראש. שני הגברתנים שישבו בנפרד כשהם מרוחקים ממנו, מתכננים לחטוף אותו. הם ינסו להשתלט על שומר הראש הבודד, יעלימו את הנער וכעבור מספר שעות יתקשרו להוריו כדי לבקש עבורו כופר.

ג'וש, החליט לפעול ולא לתת לזה להתרחש. הוא המשיך לעקוב בעיניו אחרי הנער, כעבור עשרים דקות קם הנער כשבידו מעטפה עם כסף לזוג הצעיר ופסע לעבר ירכתי האולם כדי להניח את המעטפה בכספת. ג'וש לא הופתע לראות את שני הגברתנים קמים ממקומותיהם ופוסעים לעברו. ג'וש מיהר לקום והחל גם הוא להתקדם לעבר הכספת. כשהגיע אליה, ראה את שני הגברתנים מתקרבים לעבר הנער ומחליפים אתו מספר מילים. הוא נעמד ביניהם, הוציא מעטפה והחל לשרבט עליה. שני הגברתנים נבהלו מההתערבות של ג'וש והם נרתעו לאחור. ג'וש המתין שהנער יפקיד את המעטפה בכספת ולחש לו בשקט: "תתרחק משני האנשים הללו, הם לא אנשים טובים", הנער התבונן בו בתמיהה, הנהן

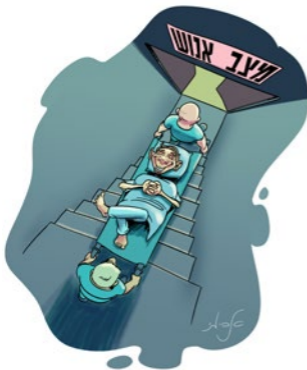
בראשו ושב למקומו.

גם שני הגברתנים חזרו למקומם וג'וש החליט להישאר במקום עד שיראה את הנער חוזר בבטחה לביתו. הוא לא סמך על שומר הראש שלו שלא היה מרוכז בנער שעליו נדרש לשמור. שעה נוספת חלפה ונדמה היה שהגברתנים כמעט מתייאשים. הם החלו לזוז במקומם באי-נוחות ואילו הנער שישב ליד שומר הראש היה נראה רגוע לחלוטין. ג'וש המשיך לעקוב אחריו והבין שאם יקום ממקומו,

הוא מותיר את הנער לידיהם של שני הפושעים ולאחריותו של שומר ראש אחד לא מוצלח במיוחד.

אלא שלפתע זה קרה, כשג'וש סובב את ראשו לרגע והחזיר אותו לשולחן, זעה קרה חלפה בגבו הנער לא ישב ליד השולחן. הוא התבונן במהירות לעבר רחבת הריקודים כדי לראות האם הבחור נמצא שם וחלחלה אחזה אותו כשהבין שהצעיר נעלם. הוא רץ במהירות לעבר שומר הראש והחל לטלטל את כתפו בכוח. שומר הראש הסתובב באחת לעברו: "מה אתה רוצה אדוני?" ג'וש שלף מכיסו את תעודת השוטר ונאלץ לבזוז דקות יקרות ולהסביר לשומר הראש הכושל שהנער שליידו ישב ושעליו הופקד לשמור - נעלם וייתכן שהוא נפל טרף לשני החוטפים...

השומר התבונן בג'וש במבט משונה ואמר: "על איזה נער שישב לידי אתה מדבר?" ג'וש הביר לו במשפט אחד קצה, אבל הלה הסביר את עצמו: "אני אמנם שומר ראש אבל הנער שעליו אני שומר יושב בכלל בשולחן אחר. הוא ביקש שלא אשב לידו כדי שלא אפריע לו". שומר הראש הסתובב

כדי להראות לג'וש את הנער שעליו הוא שומר והחוויר כשהבין שגם הוא נעלם מהאופק. ג'וש הבין במהירות את התרחש, הוא זרז את השומר לבוא בעקבותיו והשנים פתחו בריצה פראית לעבר היציאה האחורית של האולם.

הם דחפו בכל כוחם את הדלת הנעולה עד שהצליחו לפרוץ אותה. שם הם ראו בדיוק את מה שג'וש חשב שיקרה: שני הגברתנים אחזו בכוח בילד כבן 14 וניסו לגרור אותו למכונית מסחרית שחנתה כשתא המטען שלה פתוח. ג'וש ושומר הראש זינקו לעברם ובקרב שהתפתח הייתה ידם על העליונה. שני הגברתנים שהבינו ששללם ניטל מהם, קפצו במהירות לתוך המסחרית כדי להיעלם מהמקום. אלא שכאן חיכתה לג'וש הפתעה: מאחורי ההגה ישב הנער הצעיר שג'וש היה בטוח שעליו הייתה השמירה.

"אתה יכול להסביר לי מה קרה כאן?" שאל שומר הראש כשהוא מתנשם בכבדות. ג'וש הסתובב לעברו והסביר: "הייתה כאן הטעיה קלאסית. הנער הזה שהייתי בטוח שאתה שומר עליו, היה אחד מהפושעים שבכנופייה, לכן שני הגברתנים התבוננו לעברו כל הזמן. בדיבורו החלקלק הוא כנראה הצליח להיצמד לילד העשירים בן ה-14 שעליו הופקדת לשמור ובהזדמנות הראשונה הוא גרר אותו החוצה. הם ידעו שגם אתה, אם תחשוד - זה יהיה רק בצמד הגברתנים אך לעולם בנער הצעיר שישב ליד הנער. אני שמח שהצלחנו להגיע בזמן ולמנוע את הטרגדיה הזאת ברגע האחרון..."

בפרשת השבוע אנו לומדים על מינוי השופטים: "שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכֹל שְׁעָרֶיךָ וְשֹׁפְטֶיךָ אֶת הָעָם מִשֹּׁפֵט צֶדֶק" לפעמים האדם נראה כישר והגון, אולם זהו רק מראהו החיצוני. מה שמתרחש אצלו בלב רק הקב"ה יודע. השופטים, שהם אמנם בני אדם בסך הכול, צריכים לחקור ולדרוש עד כמה שידם מגעת ולא להתרשם ממראהו החיצוני של העומד מולם, כדי להגיע לחקר האמת. ■

סיפור צעיר

אַרמון הגמדים

עצבות שׁוֹרָה בְּחֶדֶר הַמְּפָאָר. עַל מְטֵה מְצַעַת בְּכָרִים וּבְכֶסֶתוֹת שָׁכַב הַמֶּלֶךְ יְרוֹם הַיּוֹדוּ, עֵינָיו עֲצוּמוֹת וּפְנֵי חֲרוֹת. רֹפֵא הָאֲרִמּוֹן מֵשֵׁשׁ בַּפֶּעַם הָאַחֲרוֹנָה אֶת הַדֶּפֶק שְׁלוֹ, וְהָרִים עֵינָיִם מֵיֵאֲשׁוֹת כְּלָפִי הַסּוֹבְבִים. "הַמֶּלֶךְ מֵת", בִּשְׂרַר לְכֵלֶם בְּצַעַר. הַנוֹכְחִים כָּבְשׁוּ פְּנֵיהֶם בְּקִרְקַע, וְחָלְקֵם אֶף הִזִּילוּ דְמָעָה אוֹ שְׂתִים, אוֹ עֲשָׂרִים. "מָה עוֹשִׂים עִכְשָׁו?" שָׁאֲלוּ הַמְּשֻׁרְתִים אֵלָיו אֶת אֵלָיו. וְלֹא הִיָּתָה בְּפִיהֶם תְּשׁוּבָה לְכָה. הַמֶּלֶךְ הַמְּנוּחַ לֹא הוֹתִיר אַחֲרָיו צְאָצָאִים, וְלֹא הָיָה מִי שְׂיִמְלֵא אֶת מְקוֹמוֹ.

"בְּיֹדָי הַשָּׂאִיר לָנוּ הַמֶּלֶךְ הוֹרְאוֹת בְּצוֹאָתוֹ", אָמַר אֶחָד הַיּוֹעֲצִים הַקְּרוֹבִים לַמֶּלֶךְ. בֵּין רֵגַע הַסְּתַעְרוּ עוֹבְדֵי הָאֲרִמּוֹן עַל הַחֲדָרִים כְּלֵם, וְהַחֲלוּ מִפְּשָׁפְשִׁים בְּאֲרוֹנוֹת וּבַמְּגָרוֹת שְׁבָהֶם. כַּעֲבַר מִסְפָּר שְׁעוֹת נִשְׁמָעָה הַקְּרִיאָה: "מְצֵאתִי!" וּמְשֻׁרְתֵי צַעִיר וְנִרְגָשׁ בָּא עִם שְׂטֵר צוֹאָה בְּיָדוֹ. בְּסִקְרָנוֹת גְּדוֹלָה נִפְתְּחָה הַצּוֹאָה, וְהַמְּשֻׁרְתֵי הַחַל קוֹרֵא מֵתוֹכָהּ: "בֵּן יֵשׁ לִי בְּמִדְיָנָה רְחוֹקָה. בְּיִלְדוֹתוֹ עָזַב אֶת הַמְּשָׁפְחָה וְהִלֵּךְ לוֹ לְאָרֶץ אַחֲרָת. אֲתָאֵר לָכֵם אֶת מְרֵאָהוּ וְאֶת מְקוֹם הַמְּצָאוֹ הַמְּשֻׁעָר, וְלָכוּ וְחִפְשׁוּהוּ".

עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ כְּלֵם קִבְּלוּ אֶת הַפְּרָטִים עַל הַנְּסִיךְ הַנֶּעְלָם, וַיֵּצְאוּ לְחִפְשׁ אוֹתוֹ, כְּשֵׁהֶם נִעְזְרִים בְּחִיל הַמְּלוּכָה וּבְאֲנָשֵׁי הַמְּשֻׁרְתָה הַמְּקוֹמִית. מוֹדְעוֹת נִתְּלוּ בְּכָל רְחוֹבוֹת הָעִיר, שְׁבָה שְׁעַר הַמֶּלֶךְ כִּי נִמְצָא בְּנוֹ. רַבִּים הִגִּיעוּ לְתַחֲנַת הַמְּשֻׁרְתָה כְּשֵׁהֶם מֵתַחֲזִים לְנְסִיךְ הָאוֹבֵד. אוֹלָם הַמֶּלֶךְ הַמְּנוּחַ יָדַע בְּחֻכְמָתוֹ שְׁכָה יְהִיָּה, וְלָכֵן מָסַר לְעֲבָדָיו סִימָן

ברור לדעת שאכן מדבר בבנו: שומה גדולה וקצת מכערת היתה לו בכתפו השמאלית.

הימים חלפו, ומשרתי המלך והשוטרים היו על סף יאוש. והנה, ביום מן הימים הופיע בתחנת המשטרה אדם נמוך קומה, גמד ממש. "אני הנסיך שאותו אתם מחפשים", אמר בפשטות. תחלה התלוצצו השוטרים על מראהו, ודחו אותו מעל פניהם. אבל כאשר הוא התעקש שוב ושוב כי הוא-הוא בן המלך המבקש, בדקו את כתפו השמאלית ומצאו את השומה שנתן המלך כסימן.

עד מהרה הובל יורש העצר, לואי שמו, אל עיר הבירה, הישר לארמון המלוכה. כשהגיעה הכרכרה לשערי האחזה המלכותית, הורה הנסיך לעגלון לעצר. "איני נכנס לארמון!" קרא בקול. "מדוע?" תמהו משרתיו בחיל ובחלחלה. הסביר להם הנסיך-המלך: "הביטו בי. הרי גמד אני, וארמון זה בודאי לא יתאים למדותי. בנו לי תחלה ארמון מתאים בעבורי, ואז אוכל לבוא ולשבת על פס המלוכה".

אדריכל המלך - אדם משפם להחריה, אבל מקרח להפליא - נענה ואמר: "בתוך שלשה ימים אגיש למלך ירום הודו תכניות לבניית ארמון המתאים לגדלו". חייך אליו המלך לואי והודה לו. "לעת עתה, אגור לי בבקתה פשוטה בקצה העיר", הודיע לפמליה המלכותית. "כשיסיים האדריכל לשרטט את מבנה הארמון ואת הרהוט שבו, תחלו מיד במלאכת הבניה, ורק לאחר שישלם הבנן אכנס אל הארמון".

שלשה ימים ושלשה לילות ישב האדריכל במשרדו, ושרטט במרץ תכנית אחר תכנית. דלתות החדרים היו קטנות, והידית שבהן נקבעה בגובה נמוך. הרהוט פלו הקטן והתאם למדותיו של המלך הגמד, והארמון פלו היה נראה כמו העתק של הארמון הקודם, אך

בגדל מקטן. כְּשֵׁסִים אֶת מְלֹאכֶת הַשְּׂרֻטוּט, הַחֲזִיר אֶת עֶפְרוֹנוֹ אֶל
מְקוֹמוֹ שֶׁמַּעַל אֲזֵנוֹ, וְנִגַּשׁ בְּחֻדוֹהָ אֶל הַמֶּלֶךְ לֹאִי.

"אֲדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ!" צִהַל, "הִנֵּה הַתְּכַנְיּוֹת לְפָנֶיךָ. שׁוּר וּרְאֵה!" וּבְאָמְרוֹ זֹאת
הִגִּישׁ לְמֶלֶךְ עֲרִמַת נִירַת מְכַבֶּדֶת לְמִדֵּי, שָׁבָה הָיוּ הַדְּמִיוֹת מְעַצְבוֹת
וְשְׂרֻטוּטִים לְאֵין סוּף. הַמֶּלֶךְ נִמּוּךְ הַקּוֹמָה, שֵׁשֶׁב בְּאוֹתָהּ עֵת עַל כֶּסֶּא
קִטְנָטוֹן, הִבִּיט בְּתִרְשִׁימִים וּבְחֵן אוֹתָם בְּקִפְיָהּ. כַּעֲבוֹר מַחְצִית הַדְּקָה,
עוֹד בְּטָרִם סִים לְרַפְרָף עַל הַתְּכַנְיּוֹת כֵּלָן, הָרִים אֶת קוֹלוֹ וְהַחֵל גּוֹעַר
בְּאֲדָרִיכָל: "טִפֵּשׁ מִטִּפֵּשׁ! תְּכַנְיּוֹת גְּרוּעוֹת הִבֵּאתָ לִּי! אַתָּה מִפְטָר
מִרְגַע זֶה וְאֵילָךְ!"

הָאֲדָרִיכָל יָצָא בְּבִשֵׁת פָּנִים מִן הַבִּקְתָּה שָׁבָה שֶׁהָהּ הַמֶּלֶךְ, וְעַבְדֵּי
שֶׁל לֹאִי מָהְרוּ לְבָרֵר אֶצְלוֹ מָה אֵרַע. "אֲנִי מוֹכְנִים וּמְזַמְנִים לְהִבִּיא
לְאֲדוֹנֵנוּ הַמֶּלֶךְ אֲדָרִיכָל חֲדָשׁ, אֶךְ יוֹרָה לָנוּ הַמֶּלֶךְ מִיְהוּ הַמִּתְאִים
לְתַפְקִיד". הַמֶּלֶךְ הִגְמֵד, שֶׁנִּרְגַע מְעַט מְכַעֶסוֹ, הִסְבִּיר: "הַשְּׂרֻטוּטִים
שֶׁהִגִּישׁ לִי הָאֲדָרִיכָל הַמִּפְטָר, כָּלְלוּ תְּכַנְיּוֹת לְהַקְטִינַת הָאֲרָמוֹן לְגֹדֵל
הַמִּתְאִים לִי. אֲבָל הָאֵם אֲנִי חַי לְבִדֵּי בְּאֲרָמוֹן?! הֲלֹא נִפְגַּשׁ אֲנִי עִם
אִישִׁים מְכַבְּדִים, עִם שָׂרִים וְרוֹזְנִים, וְאֵלוֹ הָרִי בְּעֵלֵי מְבִנָּה גּוֹף רָגִיל,
וְכִיצַד יִסְתַּדְרוּ בְּאֲרָמוֹנֵי הַקֶּטָן? חֲפָשׂוּ לִי אֲדָרִיכָל שֵׁיִדַע לְשִׁלֵּב
בְּמְבִנָּה אֶחָד אֶפְשָׁרוֹת לְשִׁמוּשׁ בְּעַבוּרֵי כְּגֻמָּה, בְּאִפְּן שֶׁלֹּא יָבוֹא עַל
חֲשַׁבּוֹן הָאֲנָשִׁים הָרָגִילִים".

*

פְּעָמִים רַבּוֹת אָנוּ רוֹצִים שֶׁהִסְבִּיבָה תַּתְאִים אֶת עֲצָמָה אֵלֵינוּ, אֲבָל
בְּמִרְבִּית הַמְקָרִים הַדְּבָר אֵינוֹ אֶפְשָׁרִי. לָכֵן, כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר הַפְתָּגָם: "אֵם
לֹא הוֹלֵךְ כְּמוֹ שְׂרוּצִים, רוֹצִים כְּמוֹ שְׂהוֹלֵךְ". עֲלֵינוּ לְלַמֵּד לְהִתְאִים
אֶת עֲצָמֵנוּ לְסְבִיבָה, וְלֹא לְחַכּוֹת שֶׁהִיא תַּתְאִים אֶת עֲצָמָה אֵלֵינוּ. ■

בית המדרש

חובה או רשות

שאלה מס' 557

מיכאל היה אדם כבד גוף ובעל משקל עודף. לפי המלצת חבריו, החליט מיכאל ביום מן הימים לעשות ניתוח לקיצור קיבה כדי להפחית כמה עשרות ק"ג ממשקלו. הניתוח עבר בהצלחה ומיכאל השיל מעליו יותר משלושים ק"ג עודפים. אלא שתופעת לוואי אחת ליוותה את מיכאל במשך תקופה ארוכה. אם היה אוכל כמות קטנטונת של לחם, אפילו כזאת המוגדרת בהלכה כפחות מ'כזית' הוא היה שובע ולא מסוגל להמשיך ולאכול. באחד הימים הגיע מיכאל לרב בית הכנסת ושאלתו בפיו: האם הוא צריך לברך ברכת המזון גם לאחר אכילה של פחות מ'כזית' או שאינו חייב בברכת המזון? מה לדעתכם השיב לו הרב?

מעיינים בספרים ולומדים לפסוק הלכה או משפט: שולחן ערוך 'אורח חיים' סימן קפ"ד סעיף ו' וב'משנה ברורה' סעיף קטן כ"ב.

תשובה לשאלה "תמונת הנזק" (שאלה מס' 554)

תקציר השאלה השבועית: רוני יצא לטיול בהרי הגולן ונעמד להצטלם ליד המפל, הוא ביקש מבחור בשם מיקי שיצלם אותו. אלא שבדיוק עבר חבר של מיקי שדגדג אותו והמצלמה החדשה נפלה מידי ונשברה. כעת תבע רוני ממיקי שישלם לו על הנזק. ומיקי טוען: "אני בסך הכול עשיתי לך טובה וחופך מזה היא לא נפלה בגללי!" כשרוני בא לתבוע את החבר על הנזק הוא טוען: "אני בסך הכול דגדגתי את מיקי, מה אני אשם שנגרם לך נזק..." מה דעתכם? מי צריך לשלם לרוני על הנזק?

תשובה בקצרה: ניר ומיקי פטורים מתשלום על המצלמה, אבל ניר שדגדג את מיקי חייב ב'דיני שמיים' ולכן ראוי שישלם על המצלמה.

תשובה בהרחבה: לכאורה מיקי שקיבל את המצלמה מרוני כדי לצלם אותו, מוגדר בהלכה כ'שומר חנם' כיוון שהסכים לקבל מרוני את המצלמה. כמו שבהלכה מתואר לגבי ראובן שביקש משמעון להעביר לו נעליים ממקום למקום ושמעון אמר לו להניח אותם על החמור ונגנבו הנעליים, שמעון חייב עליהם אפילו שראובן לא ביקש שישמור עליהם ויותר מכך, אפילו ששמעון לא קיבל עליהם שמירה. (שולחן ערוך 'חושן משפט' סימן רצ"א סעיף ג') ומבואר בספר 'מאירת עיניים' שכיוון שעצם המעשה מוכיח שיש כוונה מצדו של שמעון לשמירה על הנעליים ממילא הוא נעשה שומר עליהם. ולכן גם במקרה שלנו, רוני נעשה שומר על המצלמה ברגע שהסכים לקבל אותה מרוני והוא 'שומר חנם' שחייב רק במקרה של פשיעה, עכשיו כיוון שכאן לא הייתה פשיעה מצדו הוא פטור מתשלום מדין 'שומר'.

מצד שני, אולי ניתן לחייב אותו מדין 'מזיק' כיוון כשדגדגו אותו הוא השליך את המצלמה ארצה כפי שכתוב בהלכה ש'מי שנפלה אבן מחיקו והזיקה יש לו דין של אדם המזיק' (סימן תכ"א סעיף י', תלמוד בבלי מסכת 'בבא קמא' דף כ"ו עמוד ב') אלא שכאן זה היה ב'אונס' ויש מחלוקת הפוסקים האם אדם המזיק חייב באונס וכאן שוודאי לנו זה היה אונס גמור - מיקי יהיה פטור לכל הדעות ולכן אינו חייב לשלם על המצלמה. (סימן שע"ח סעיף א')

מכל מקום, את ניר יש מקום לחייב מדין אדם המזיק ב'גרמי' - כלומר שגורם לנזק שהרי על ידי שדגדג את מיקי נפלה המצלמה, אבל במקרה הזה יתכן שזה יוגדר כ'גרמא' ולא כ'גרמי' כפי שכתוב ב'שולחן ערוך' (סימן ת"כ סעיף כ"ה) ש'המבעית את חברו ונעשה חירש, פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמיים' כיוון שרק גרם לנזק אבל לא ביצע אותו בפועל. ולכן גם כאן, ניר נחשב כגורם לנזק שהרי בפועל לא הוא הפיל את המצלמה ולכן הוא חייב רק בדיני שמיים.

בסיפור שלנו

למעשה מיקי פטור מתשלום על המצלמה, אבל ניר חייב בדיני שמיים

- וראוי שישלם עליה כדי לפטור את עצמו מדין שמיים.

שאל את הרב

רוצה להיות כמותו...

שאלה: שאלה: אני לא יכול יותר, הרב, זה משגע אותי. לראות כל יום מחדש את חוסר הצדק ועד כמה זה פשוט לא פייר...

תראה, קוראים לי אלון, אני בן 15, ובסך הכול אני מה שהחבר'ה קוראים 'בחור טוב'. לא נחשב מהחכמים בכיתה אבל גם לא מהטיפשים. משתדל עד כמה שאני יכול, לפעמים מצליח ולפעמים לא. בקיצור, די ממוצע.

יש לי חבר, לעומת זאת, קוראים לו איתן. אצלו הכול פשוט מ-ו-ש-ל-ם. בלימודים הוא מוציא מאיות על ימין ועל שמאל בלי להתאמץ בכלל, בכיתה כולם אוהבים אותו ורוצים להיות חברים שלו, הוא מצטיין בכדורסל, מנגן בפסנתר ובגיטרה. בקיצור, הילד שכל אמא היתה מאחלת לעצמה. ועוד לא אמרתי מילה על כמה כסף יש לאבא שלו ובאיזו וילה מפוארת הם גרים.

אני פוגש אותו כל יום ומרגיש איך הקינאה אוכלת אותי. שלא תבין לא נכון, איתן דווקא בחור נחמד ולא מתנשא למרות כל מה שיש לו, אבל אני מרגיש שאני לא מסוגל לפרגן לו כשאני כל הזמן חושב לעצמי: "הלואי שאני הייתי כמותו...אם רק היה לי את מה שיש לו".

מה עושים?

תשובה: אלון היקר.

שמע סיפור. לפני מאתיים שנה חיו שני סנדלרים יהודים בעיר סלנט שבצפון ליטא. הם היו חברים טובים ועבדו קשה כדי לפרנס את משפחתם. הכול התהפך כשלאחד מהם האיר המזל פתאום והוא התעשר. הוא הפך לעשיר גדול, בנה לעצמו בית מפואר וחיייו השתנו לגמרי. בהמשך הוא אף זכה לארס את בנו עם בתו של רב העיר. נערכה חתונה מרשימה ומושקעת וכל יהודי העיר החממו אליה. בטקס החופה ניצבו החתן והכלה המאושרים וההורים הנרגשים לצדידיהם כשלפתע התפרץ לתוכה הסנדלר השני. אותו חבר ותיק שעדיין נותר עני המתקיים בקושי מעבודתו הצנועה. הוא ראה את המהפך שזכה לו חברו והקינאה פשוט אכלה אותו מבפנים. 'איך ייתכן ששנינו עבדנו יחד בתיקון נעליים', חשב לעצמו,

‘פּתאום הוא נעשה עשיר וחשוב ואני נותרתי עלוב ומסכן?!!!!’.

הוא אחז בידו נעל קרועה ופנה אל אבי החתן ואמר לו בנוכחות כל המוזמנים הנכבדים: “חיימק’ה, אתה יכול לתקן פה את הסוליה? אתה הרי מבין בזה...”.

אבי החתן היה כל-כך בהלם מהעלבון שהוא פשוט התעלף על המקום, קיבל התקף לב ומת. העיר כולה סערה מהאירוע הנורא והזדעזעה מהמעשה הנבזי.

אחד האנשים שעמד שם בקהל היה רבי ישראל מסלנט, שהחליט בעקבות זאת שחייבים לעשות מעשה שיימנע התנהגויות פוגעניות כאלו בין אדם לחברו והקים את ‘תנועת המוסר’ המפורסמת.

אין לי ספק, אלו, שגם אתה מזועזע מהסיפור ובחיים לא היית מתנהג באופן שפל כזה. אבל הסיפור מדגים היטב את האבחנה הקולעת של שלמה המלך: “קשה כשאל קינאה” (שיר השירים ח', ו)!. הקינאה היא כמו נגע ממאיר שאוכל את האדם מבפנים ועלול לדרדר אותו לתהומות ממש.

הבשורה הטובה היא שיש באפשרותנו לשנות את המצב. איך?

עיקרון יסוד בחיים אומר: יש כוח במחשבות שלנו להשפיע על הרגשות. אם נחשוב נכון יותר גם הרגשות יהיו בהתאם ונצליח להתנקות מרגשות שליליים שמחלישים ופוגעים בנו.

הדבר הראשון שיוכל לעזור לך הוא להתחזק במחשבות של אמונה. הרי אם ריבוננו של עולם היה רוצה שיהיה עוד איתן ‘מושלם’ כזה, הרי לא היה לו בעיה לעשות את זה תוך שניה. ובכל זאת, עובדה שהכול יכול לא עשה זאת, אלא בחר לברוא דווקא אותך, אלו. בדיוק כמו שאתה. עם הנפש המיוחדת, הכישרונות והיכולות שלך. כנראה הוא חושב שהעולם היה זקוק גם לאחד כמוך, בדיוק כמוך.

דע לך שהמבט החיצוני שלנו מאוד מטעה. אין לנו מושג באמת מה קורה אצל אנשים אחרים. מה עובר עליהם בבית, מה קורה להם בנפש, עם מה הם מתמודדים. הפתגם אומר: “לא כל הנוצץ זהב”. כל-כך הרבה דברים שנראים מבחוץ מרשימים חוהרים, נראים אחרת לגמרי מבפנים. אינספור פעמים ראיתי חיוכים מדהימים שמאחוריהם הסתתרו לבבות מיוסרים וקרועים.

לסיום, אתן לך טיפ קטן: נסה להפוך את הגישה ובמקום לקנא באיתן - פרגן לו. שמח בשבילו (לפחות על מה שאתה רואה כלפי חוץ). תחמיא לו. תעריך אותו על הטוב שיש בו. תן לרגשות החיוביים לתפוס את מקומם של השליליים ואל תאפשר לרעל של הקינאה להציף ולהטביע אותך.

לצד זה תתחזק באמונה בה' ובעצמך ותתמקד בטוב שיש בך וכיצד אתה יכול לגלות את האוצרות שיש בך ולהביא איתם ברכה ואור לעולם. ■

סיור לב אב הנשאה
אירועי סליחות
בקבר דוד, בעיר העתיקה
מבית 'שלום לעם'

ליל התעוררות סליחה והתחדשות

- ✓ מיצג אור קולי ייחודי (וידאו מפנינג), שיוקרן על חומת קבר דוד
- ✓ מופע סליחות מוזיקאלי בליווי סיפורים ובהשתתפות הקהל
- ✓ שי אישי מיוחד לכל משתתף
- ✓ סיורי סליחות בעיר העתיקה, ליחידים ולקבוצות, בליווי מדריכים מוסמכים ומנוסים
- ✓ סדנת גיבוש מיוחדת בנושא: הסליחה והחיבור האנושי - odt
- ✓ מעגלי שיח ברחבת הכותל המערבי בסימן "פותחים שנה"

כולם מוזמנים

חוויה בלתי
נשכחת!

או סרקו את הברקוד:

לפרטים נוספים ולהרשמה:

058-3929155